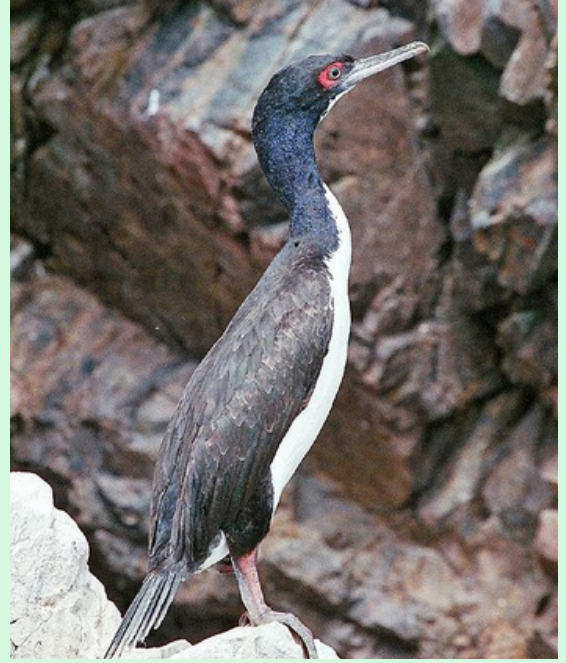

ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಕ್ಕೆ ತಂದಿಟ್ಟ ಯುದ್ಧ

ಯುದ್ಧ....ಯುದ್ಧ....ಯುದ್ಧ....ಇದು ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವಲ್ಲ, ಹೊನ್ನಿಗಾಗಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವೂ ಅಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಕ್ಕೆಗಾಗಿ ದೇಶಗಳು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸಿದ ಯುದ್ಧ. ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಗಳ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದುದು ಒಂದು ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಕ್ಕೆ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕಗಳು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ದೇಶಗಳ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಫಸಲು ದೊರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ 1838 ರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಪೆರು ದೇಶದ 'ಚಿಂಚಾ' (Chincha) ಎಂಬ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಬ್ರಿಟನ್ನಿಗೆ ತಂದರು. ಅಲ್ಲಿನ ರೈತರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸಿದರು.

ಅದ್ಭುತವೆಂಬಂತೆ ಈ ಗೊಬ್ಬರದಿಂದ ಬೆಳೆಗಳು ಅತಿವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಉತ್ತಮ ಫಸಲು ಬಂದವು. ಈ ಗೊಬ್ಬರವು ಇತರೆ ಎಲ್ಲ ಗೊಬ್ಬರಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ರೈತರಲ್ಲಿ ಈ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮುಂದಿನ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್ (United Kingdom) ಮೂರು ಮಿಲಿಯನ್ ಟನ್ ಗಳಷ್ಟು ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಚಿತ್ರ-1. ಗ್ವಾನೋ ಹಕ್ಕಿ. ಆಕರ: ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ

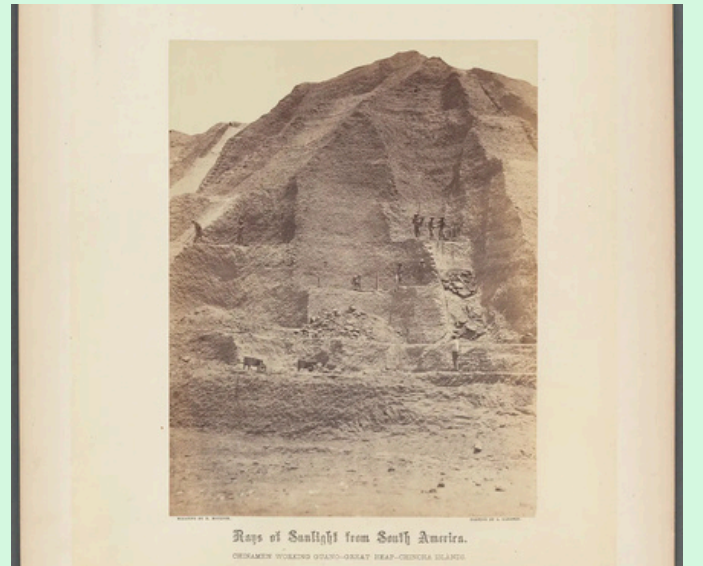
ಚಿಂಚಾ ದ್ವೀಪದ ಗೊಬ್ಬರದ ಚರಿತ್ರೆ

ಈ ಗೊಬ್ಬರದ ಚಮತ್ಕಾರವು ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಇತರೆ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ಹಬ್ಬಿತು. ಈ ಗೊಬ್ಬರವು ನಿಸರ್ಗದ ಚಮತ್ಕಾರವೇ ಸರಿ. ಇದು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಕ್ಕೆಯಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೇನಲ್ಲ. ಈ ಹಕ್ಕಿಯು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ಹಿಕ್ಕೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಹಕ್ಕಿಯ ಗುಂಪು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಚಿಂಚಾ ಎಂಬ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವುಗಳ ಹಿಕ್ಕೆಯು ಶೇಖರಣೆಯಾಗಿ ಪರ್ವತಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶೇಖರಣೆಯಾದ ಹಿಕ್ಕೆಗೆ 'ಗ್ವಾನೋ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದವು ಸ್ಪಾನಿಶ್ ನ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಕ್ವೇಶಾ (Quecha) ಎಂಬ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಶೇಖರಣೆಗೊಂಡ ಸಮುದ್ರದ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಅಥವಾ ಬಾವಲಿಗಳ ಹಿಕ್ಕೆ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಚಿಂಚಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಹಕ್ಕಿಯು ಇಷ್ಟೊಂದು ಬೃಹತ್ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ವಾಸಿಸಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಪೆರುವಿನಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಒಂದು ಬಗೆಯ ತಂಪಾದ ಗಾಳಿ. ಇದನ್ನು ಪೆರು ಕರೆಂಟ್ (Peru Current) ಅಥವಾ ಹಂಬೋಲ್ಟ್ ಕರೆಂಟ್ (Humboldt Current) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗಾಳಿಯು ಕಡಿಮೆ ಉಷ್ಣಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಚಿಲಿ ದೇಶದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಿಂದ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ತೀರಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಗಾಳಿಯು ಅಮೇರಿಕದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಶುಷ್ಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲ್ಮೈಯ ಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಗಾಳಿ (South-East Trade Wind) ಗಳು ಈ ಪೆರು ಕರೆಂಟ್ ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗಿಡಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೇರಳವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗಿಡ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು 'ಆಂಚುವಿಸ್' (Anchovies) ಎಂಬ ಚಿಕ್ಕ ಮೀನುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಚಿಕ್ಕ ಮೀನುಗಳು ಇತರೆ ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಮೀನುಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪೆರುವಿನ ಗಾಳಿಯಿಂದ ತಯಾರಾದ ಸಮುದ್ರದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಇನ್ನಾವುದೇ ಪರಿಸರದಲ್ಲೂ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪೆರುವಿನ ಕರಾವಳಿಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕಿರುವ ಆಂಡಿಸ್ (Andes) ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯು ಬ್ರೆಝಿಲ್ ನಿಂದ ಬರುವ ಯಾವುದೇ ತೇವಯುತವಾದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಪೆರುವಿನ ದ್ವೀಪಗಳ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಶುಷ್ಕವಾಗಿರಿಸಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗಿ ಪೆರುವಿನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೀಪಗಳು ಒಣ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಾತಾವರಣವು ಮನುಷ್ಯನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಮೀನುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಪಕ್ಷಿಗಳ (Sea Bird) ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಇವುಗಳ ಹಿಕ್ಕೆಯು ದೊಡ್ಡ ಗಾತ್ರದ ಗುಡ್ಡಗಳಾಗಿ ಪರ್ವತಾಕಾರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡವು. ಕೆಲವು ಇನ್ನೂರು ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದವು.

ಚಿತ್ರ-3: ಗ್ವಾನೋದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ: ಚಿಂಚಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿಯ ಬೃಹತ್ತಾದ ಗ್ವಾನೋದ ರಾಶಿಯನ್ನು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚೀನಾದ ಜನರು.

ಮೋಚ, ಚಿಂಚಾ, ಇಂಕಾ ಜನಾಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ವಾನೋ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಕ್ಕೆಗಳ ಬಳಕೆ

ಈ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಮಾನವನ ಭೇಟಿಯು ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನದು ಎಂದು ಪುರಾತತ್ವ ಅಧ್ಯಯನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕೆಲವು ಉಪಕರಣಗಳು ಇಂಕಾದ ಮೊದಲು ಇದ್ದ 'ಮೋಚ' (Mocha) ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಅದರ ನಂತರ ಚಿಂಚಾ ಜನಾಂಗವು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದರು. ತದನಂತರ ಇದು 15 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಕಾದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಈ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕಾರು ಬಗೆಯ ಸಮುದ್ರದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಕ್ಕೆಯು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಕ್ಕೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಜನ ಅದನ್ನು 'ಗ್ವಾನೋ ಹಕ್ಕಿ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗ್ವಾನೋವನ್ನು ಗೊಬ್ಬರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಶುರುಮಾಡಿದವರು 'ಮೋಚ' ಜನಾಂಗ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ 100 ರಿಂದ 800 ರ ವರೆಗೂ ಇದ್ದರು. ತದನಂತರ ಹದಿನೈದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಂಕಾ ಜನಾಂಗದವರು ಗ್ವಾನೋವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಗ್ವಾನೋ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾಯಿತೆಂದರೆ ಆ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಮತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪಕ್ಷಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ 16 ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪೇನ್ ನ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಇಂಕಾದವರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು, ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳಿದರು, ಜೀತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಕೊರತೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಗ್ವಾನೋದ ಉಪಯೋಗವೂ ಮರೆಯಾಯಿತು.

ಗ್ವಾನೋದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ

ಅನಂತರ 19ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಗ್ವಾನೋದ ಬಳಕೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಗ್ವಾನೋ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬ ವೇಗವಾಗಿ ಫಸಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಗೊಬ್ಬರವಾಯಿತು. ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಗ್ವಾನೋ ಉದ್ಯಮವೇ ಅಲ್ಲಿ ಉಗಮವಾಯಿತು. ಸೇನಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಾಂಗದ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ವಾನೋದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಖೈದಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಚಿನಾದ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನೂ ಸಹ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕ್ರಮೇಣ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಕಾಡತೊಡಗಿತು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳು ಅಥವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ವಾನೋದ ವಿಷಕಾರಿ ಅಮೋನಿಯ, ಪೊಟಾಶಿಯಂ ಕ್ಲೋರೈಡ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಉಸಿರಾಟದ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ತೀವ್ರ ತೊಂದರೆಗಳಾದವು. ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 17 ಗಂಟೆಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಜೆಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಕ್ಕೆ ತಂದಿಟ್ಟ ಯುದ್ಧ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಪೆರು ದೇಶವು ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಪೆರು ತನ್ನ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗ್ವಾನೋದ ಮಾರಾಟದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು. ಇದಲ್ಲದೇ ಪೆರು ಸ್ಪೇನ್ ದೇಶದಿಂದ ಸುಮಾರು ಸಾಲದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಬ್ರಿಟನ್ ಪೆರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗ್ವಾನೋ ಮಾರಾಟವನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು. 1850 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್ಡಮ್ 300000 ಟನ್ ಗಳಷ್ಟು ಗ್ವಾನೋವನ್ನು ಪೆರುವಿನ ಚಿಂಚಾ ದ್ವೀಪದಿಂದ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಚಿಂಚಾ ದ್ವೀಪವು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದರೂ ಪೆರುವಿಗೆ ತನ್ನ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಮೂರನೆ ಒಂದರಷ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ಗ್ವಾನೋದ ಮಾರಾಟದಿಂದಲೇ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಇದು ಯು.ಎಸ್ ಅನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಗ್ವಾನೋವನ್ನು ಬ್ರಿಟನ್ನಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಡ್ಡಿಗೆ ಖರೀದಿ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಯು.ಎಸ್. 1856 ರಲ್ಲಿ 'ಗ್ವಾನೋ ಐಲ್ಯಾಂಡ್ ಆಕ್ಟ್' (Guano Island Act) ನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು.

ಅದರಂತೆ ಅಮೇರಿಕದ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡದ ಫೆಸಿಫಿಕ್ ಮತ್ತು ಕೆರೆಬಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ವಾನೋ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಅಮೇರಿಕಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಗ್ವಾನೋವನ್ನು ಮನಸೋ ಇಚ್ಛೆ ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ತಂದು ಅದು ಮುಗಿದ ನಂತರ ಆ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಅವರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಚಿತ್ರ-2. ಗ್ವಾನೋ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಗುಂಪು

ಈಗ ಸ್ಪೇನ್ ಕೂಡ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಸಿದ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಚಿಂಚಾದ ಮೇಲೆ 1864ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿತು. ಯುಸ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟನ್ ಗೆ ಈಗ ಗ್ವಾನೋವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಭಯವಾಯಿತು. ಅವು ಈ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸುವಂತೆ ಸ್ಪೇನ್ ಗೆ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಿದವು. ಆದರೆ ಪೆರು ಮತ್ತು ಚಿಲಿ ಸ್ಪೇನ್ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾದವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯುಕೇಡರ್ ಮತ್ತು ಬೊಲಿವಿಯಾ ದೇಶಗಳೂ ಕೂಡ ಪೆರುವಿನ ಜೊತೆಯಾದವು. ಸ್ಪೇನ್ ಗೆ ಈಗ ತನ್ನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಒದಗಿತು. ಇದು 'ಚಿಂಚಾದ್ವೀಪಗಳ ಯುದ್ಧ'ವೆಂದೇ ಹೆಸರಾಯಿತು. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಯುದ್ಧ ನಿಂತಿತಾದರೂ ಗ್ವಾನೋಗೋಸ್ಕರ ಹಲವಾರು ಸಂಕಟಗಳು ಎದುರಾದವು. ಕೊನೆಗೆ ಇದು 1870 ರಿಂದ 1883ರ ತನಕ 'ಫೆಸಿಫಿಕ್ ಯುದ್ಧ'ಕ್ಕೆ (War of Pacific) ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೆರು, ಬೊಲಿವಿಯಾ ಮತ್ತು ಚಿಲಿ ಕಾದಾಡಿದವು. 1880 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ವಾನೋ ಖಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಪರ್ವತಾಕಾರದ ಗ್ವಾನೋ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳೇ ಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಅತಿಯಾಸೆಗೆ ಅವುಗಳು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಾಶವಾದವು. 1900 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಕಂಡುಹಿಡಿದರು. ಇದು ಗ್ವಾನೋಗಿಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಗ್ವಾನೋ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಪೆರುವಿನ ಆದಾಯ ಕುಂಠಿತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಗ್ವಾನೋದ ಬಳಕೆಯು ಮತ್ತೆ ಬರುವಂತಿದೆ. ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳು ಮತ್ತೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಳಕೆಗೆ ಹಲವಾರು ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿವೆ. ಪೆರು ತನ್ನ ಗ್ವಾನೋ ಬಳಕೆಯತ್ತ ಮತ್ತೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಬಾವಲಿಗಳ ಗ್ವಾನೋದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗದಿರಲೆಂದು ಬಯಸೋಣ.

.....

ಶ್ರದ್ಧಾ ಕುಮಾರಿ ಕೆ

ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ
ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್ ಪ್ಯೂರ್ ಅಂಡ್ ಅಪ್ಲೈಡ್ ಸೈನ್ಸಸ್
ಜೈನ್ (ಡೀಮ್ಡ್-ಟು-ಬಿ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿ), ಬೆಂಗಳೂರು
ಇಮೇಲ್:- k.shraddha@jainuniversity.ac.in